

Sayın Başkan, Sayın Milletvekilleri,

Gençlik Örgütleri Forumu (GoFor) adına söz alıyorum. GoFor, 57 farklı gençlik örgütünün ortak iradesini temsil eden bir platformdur.

Biz bu konuşmayı hazırlamadan önce üye örgütlerimizden görüş topladık. Ve sizinle en ortaklaşılan görüşü paylaşmak istiyoruz; gençler bu sürece ve bu komisyona güvenmiyor. Gençlerle siyaset kurumunun güven ilişkisi maalesef bitmiştir. Biz de bu görüşlere katılarak sizlere hatırlatmak isteriz birinci barış sürecinde, sürece katkı sunulması istenen insanlar daha sonra bu katkıları nedeniyle yargılandılar. Biz bugün burada maalesef kendimizi güvende hissetmeyerek bu konuşmayı tamamlayacağız.

Neden bu güvensizliğin altını çiziyoruz? Çünkü barışın ve demokratikleşmenin toplumsal tabanı gençlerdir - bu sürecin etkileneni gençlerdir - bu masanın kurulmasına neden olan şey gençlerin ölmesidir. Ve o gençler bu masanın çözüm olduğuna inanmıyorlar çünkü bu masanın parçası değiller. Mecliste temsil edilmiyorlar- meclisteki tüm genç vekiller bu komisyona üye olsaydı bile hala azınlık olacaktı ki burada da maalesef hiç bir genç vekili göremiyoruz. Bu nedenle bu komisyona önereceklerimiz gençlerin bu süreçten etkilenen değil bu süreci kurgulayan - gençlerin özne olduğu bir yaklaşımla olacaktır.

Gençler bu sürecin nasıl öznesi olacak? Gençlerin barışın öznesi olması demek bu sürece dahil olması, bu süreci akranlarıyla tartışması demek. Örneğin, gençlerin üniversitede barışı konuşması demektir. Barış orada konuşulacak, barışa giden yol öğrenciler arasında örülecek. Peki üniversitelerde bugün ne oluyor? Bugün üniversitelerde derinleşen bir baskı var. Senelerdir "terör" ve "güvenlik" bahaneleriyle üniversiteler abluka altına alındı. 2015 sonrasında rektörlük seçimlerinin kaldırılmasıyla kayyım rektörler, üniversite hareketinin baskılanması için ellerinden geleni yaptılar. Üç genç bir araya gelirse soruşturma baskısıyla karşılaşıyorlar. Daha geçtiğimiz haftalarda Uludağ Üniversitesi ve Yıldız Teknik Üniversitesi'nde öğrenci kulüpleri kapatıldı. Böylesi bir ortamda üniversitelerde barışı konuşmanın yolu var mı, biz bilmiyoruz.

Gençlerin bu sürecin öznesi olması demek, gençlerin barışı kamusal alanda konuşabilmesi demek. Gençler kamusal alanda barışı, siyaseti konuşunca ne oluyor peki? O konuşma adliye koridorlarında bitiyor. Gençler barış taleplerini dahi kamusal alanda dile getiremiyorlar. Ve dünyada hiçbir örneği yoktur ki hakkında konuşmadığınız bir barış süreci başarılı olsun. Bugün DEM Parti'de, CHP'de siyaset yapan gençler, sosyalist partilerde örgütlenen gençler, bu barışın siyasi söylemini kuran Kürt gençler yargılanıyorlar. Bu nedenle bu komisyon gençlerin güvenine talipse önce onların söz hakkını ve siyasal özneliğini tanımakla başlamalıdır.

Bu komisyon gençlerin güvenine gerçekten talipse aynı zamanda gençlerin seçtiği siyasetçiler görevlerini sürdürebilmelidir. Gençler özne olarak kabul edilmiyor, konuşamıyor,

siyaset yapamıyor; hatta seçtikleri temsilciler koltuklarından alınıyor. Eğer bugün barış sürecini konuşuyorsak, önce bu iradenin güvencesini konuşmalıyız. Gençler, inandıkları değerlerin ve temsil edildikleri siyasetin, demokratik bir zeminde var olabileceğine dair güven istiyor. Fakat bu güvenin yerini, kayyım yönetimleri, kapatılan alanlar ve susturulan sesler alıyor.

Bu nedenle biz GoFor olarak bu güvenin tahsisinin ve gençlerin öznesi olduğu toplumsal barışın güvenlik eksenli bir süreçten geçmediğini düşünüyoruz. Bizce demokratikleşme ve gençlerin eşit yurttaşlık haklarının garanti altına alınması, bu sürecin yegane dayanağı olmalıdır. Çünkü demokratikleşme, bizim için bir yöntem değil; siyaset kurumuna güvenebilmemizin meşru tek yoludur.

Bizim için demokratikleşme, eşit yurttaşlık demektir. Şu an Türkiye’de gençlerin eşit yurttaş olmasının önündeki en büyük engel Anayasa Madde 58’dir. Madde 58, bugün hala devlete gençleri koruma ve yönlendirme görevi yüklüyor. Oysa, demokratik bir ülkede devletin görevi gençleri sadece korumak ve yönlendirmek değil, gençlerin kendi yönünü bulabilecekleri özgür bir alan yaratmaktır.

Gençlerin eşit yurttaşlık talebi, yalnızca Madde 58’le çözülemez. Çünkü tek maddeyle Kürt gencinin kulağına fısıldanan “Okulda sakın Kürtçe konuşma” nasihatini değiştiremezsiniz. Kürt gençlerin yaşadığı sistematik ayrımcılıkla mücadele, hayatın her alanına genişletilmeli. Önce o gittiği okulda anadilinde eğitim alabilmeli, o eğitimini aldığı anadiliyle bütün kamu hizmetlerinden yararlanabilmelidir. Bunun için de hayatın her alanında ayrımcılıkla mücadele etmek kamunun öncelikli görevi olmalı. Bu görevi kamuya veren 6701 sayılı Kanunla kurulan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu ayrımcılığı kısıtlı bir şekilde tanımladığı için eşitliği sağlamakta yetersiz kalıyor, birçok başvuruya yetkisizlik kararı veriyor. Ayrıca bu kanun, gençliği özel bir hak alanı olarak tanımlamıyor. Bu nedenle barış odaklı bir eşitlik yasası, gençlik boyutunu içermeli ve yaş, kimlik, dil, cinsiyet, cinsel yönelim ayrımcılığıyla etkili mücadele etmeli. Mutlaka bağımsız denetim ve yaptırım gücü olan bir düzenleme yapılmalı.

Bu çerçevede, eşit yurttaşlık mücadelesini toplumsal cinsiyet boyutuyla ele almak gerekir. Türkiye’de genç kadınların eşit yurttaşlık talebi, yalnızca temsil ve katılımı değil, kendi yaşamları üzerinde söz sahibi olma mücadelesinde de şekilleniyor. Güvenlikçi politikalar, genç kadınların özgürlük ve güvenlik taleplerini görünmez kılıyor. Şunu da hatırlatmak isteriz, çatışma süreçlerinde genç kadınlar, çoklu ayrımcılıkla karşı karşıya kalıyor. Eğitim, istihdam, sağlık ve kamusal yaşama katılım hakları ciddi biçimde sınırlandırılıyor. Bu nedenle, barış süreçlerine genç kadınların aktif katılımı garanti altına alınmalı, İstanbul Sözleşmesi’ne acilen geri dönülmeli ve 6284 uygulanmalıdır. Barış sadece erkekler arasında yapılan bir pazarlık olmamalıdır.

Bugün gençler için ifade özgürlüğü temel bir mesele. Bu konuda kurulabilecek en jenerik cümle “Gençler artık konuşmaktan korkuyor” olur. Ama gençler konuşmaktan korkmuyor. Çünkü gençlerin karşılaşacağı hiçbir yaptırım, onları bekleyen gelecekte daha karanlık değil. Barış için önce gençlerin söylediği sözün suç olmaktan çıkarılması gerekir. Anayasa Madde 34 ile güvence altına alınan yurttaşların ifade ve gösteri-yürüyüş hakkı, bugün 2911 sayılı Kanunla sınırlandırılıyor. Şiddet içermeyen protestonun asla terör suçu sayılmayacağı netleştirilmeli. Çünkü barış, güvenlik refleksiyle değil, toplumun güven duygusuyla kurulur.

Türkiye’de üniversiteler, geçmişten bugüne demokratik taleplerin filizlendiği alanlardır. Fakat bugün kampüslerde rektör atamaları yoluyla özerklik tamamen ortadan kaldırılmıştır. Özgür düşüncenin önüne setler çekilmiştir. Çok uzak bir geçmişten bahsetmiyoruz, yakın bir zamanda barış talep eden akademisyenler topluca ihraç edildi. Toplumsal barışın yeşereceği alanlar olan üniversitelerin özerkliği sağlanmalıdır. Bunun yanı sıra, topluluk ve öğrenci temsilcilikleri tanınmalı ve üniversite yönetiminde söz sahibi olmalıdır. Ayrıca, ifade özgürlüğünü kullanan öğrencilere yönelik soruşturma, uzaklaştırma, yurttan atılma ve disiplin cezası yaptırımlarının kaldırılmasını talep ediyoruz.

Barışın öznesi olan Kürt gençler bölgede yoğun bir madde kullanım bozukluğu sorunuyla karşı karşıya. TBMM Uyuşturucuyla Mücadele Komisyonu’nun 2021 yılında yayınladığı araştırma raporuna göre bölgede gençlerin uyuşturucu kullanma oranı, diğer illere göre 2.5 kat daha yüksek. Konuşmamın başından beri sıraladığım nedenlerle siyasal alandan uzaklaştırılan gençler, uyuşturucuyla etkin mücadele edilmediği için sosyal alandan da uzaklaştırılıyor. Bu durum yalnızca bireysel bir sağlık sorunu olarak değil, aynı zamanda sosyopolitik bir mesele olarak ele alınmalıdır. Fakat bu gerçekliğe rağmen Gençlik ve Spor Bakanlığı’nın uyuşturucuyla mücadele için ayırdığı bütçe, bakanlık bütçesinin %0,02’sine denk gelmektedir. Gençlik ve Spor Bakanlığı bütçesinden özellikle çatışmadan etkilenen bölgelerde gençlere yönelik uyuşturucu önleme ve rehabilitasyon programlarına, sorunu etkili bir biçimde çözecek yeterli bütçe ayrılmasını talep ediyoruz.

Sonuç olarak, sayın başkan ve sayın milletvekilleri, dakikalardır gençleri özne saymadan, gençlerin günümüz akut problemlerini çözmeden, temel hak ve özgürlüklerini garanti altına almadan barış sürecinin mümkün olmadığını anlattık. Bu, yeni bir yol değil. Bu yol daha önce dünyada defalarca yüründü. Başarılı barış süreçlerinin hepsinde gençlerin barış sürecinin öznesi olarak kabul edildiğini, gençlerin taleplerinin dinlenmekle kalmayıp uygulandığını sizlere hatırlatmak isterim. Kolombiya ve İrlanda örneklerine bakabiliriz. Her iki ülke de barış süreçlerini sadece silahların sustuğu bir dönem değil, gençlerle yeni bir toplumsal sözleşme dönemi olarak ele aldı.

İrlanda örneğinde,

- Gençlik katılımı garanti altına alındı, Barış için Gençlik Konseyi kuruldu.
- Gençlik örgütlerinin barış odaklı projeleri desteklendi.
- Büyük bir eğitim reformu yapılarak barış sadece bir devlet politikası değil, eğitim kültürü haline geldi.

Kolombiya örneğinde ise,

- Gençlik için Barış Yasası çıkarıldı. Bu yasa ile gençler, yerelde barış sürecinin öznesi olarak tanındı.
- Her belediyede bir Gençlik Barış Konseyi kurulması zorunlu haline getirildi.
- Silah bırakan gençler için yeniden entegrasyon programı başladı. Eğitim, istihdam ve psikolojik destek sağlandı. Bu programı kamu değil, bizzat gençlik örgütleri yönetti.
- Genç kadınlardan oluşan Kadın Barış Ağı kuruldu. Barış sürecinde toplumsal cinsiyet perspektifi bu ağ aracılığı ile içerildi.

Gençlik Örgütleri Forumu olarak Türkiye'deki güncel sorunlardan, sahadaki gözlemlerimizden, sivil toplum örgütlerinin raporlarından ve uluslararası örneklerden yola çıkarak sürece yönelik taleplerimiz şu şekildedir:

- Gençlerin ve gençlik örgütlerinin sürece aktif katılımı ve bu doğrultuda kamu kaynağına erişimi için bağımsız, evrensel standartlarda bir Ulusal Gençlik Konseyi kurulmalıdır. Ulusal Gençlik Konseyi, sivil olmalı, gençlik örgütleri tarafından kurulmalı ve kamu tarafından tanınmalıdır.
- Genç kadınların sürece aktif katılımı sağlanmalı; barışın öznesi olmaları için ek mekanizmalar oluşturulmalıdır.
- Barış sürecinin toplumsallaşması için gençlik örgütlerinin yapacağı barış ve ayrımcılıkla mücadele projeleri için kamu kaynağı tahsis edilmelidir.
- Anayasa'nın 58. maddesi, gençleri yalnızca korunması gereken bir kesim olarak değil, toplumsal yaşamda aktif ve eşit yurttaşlar olarak güçlendirmeyi güvence altına alacak biçimde yeniden düzenlenmelidir.
- Yasama sürecinde alınacak kararların ve yapılacak değişikliklerin gençlerin hayatına etkisini belirlemek için TBMM'de Gençlik Raportörü mekanizması uygulanmalıdır.
- 2911 sayılı kanun, Anayasa madde 34'e göre yeniden yazılmalı, toplantı ve gösteri yürüyüşleri hakkının kullanılması önündeki engeller ortadan kaldırılmalıdır.
- İfade ve örgütlenme özgürlüğü haklarını kullandığı için cezalandırılan gençler hakkındaki suçlamalar düşürülmelidir.

- 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu'nun gençlerin sosyal medya paylaşımlarını veya barışçıl faaliyetlerini "örgüt propagandası" saymasına son verilmeli ve yeniden düzenlenmelidir. Şiddet içermeyen ifade biçimlerinin tamamı suç kapsamı dışına çıkarılmalı.
- TCK'nın Kamu Barışına Karşı Suçlar başlığı altında yer alan maddeler gençlerin ifade özgürlüğünü garanti altına alacak şekilde yeniden düzenlenmelidir.
- Dezenformasyon Yasası olarak bilinen 7418 sayılı kanunla beraber yapılan düzenlemeler iptal edilerek ifade ve basın özgürlüğü güvence altına alınmalıdır.
- 2547 sayılı Yükseköğretim Kanunu yeniden düzenlenerek üniversite özerkliği tanınmalı, öğrenci kulüp ve topluluklarının örgütlenmesinin önündeki engeller kaldırılmalıdır. Rektörlük seçimleri geri getirilmeli, öğrenci temsilciliği kurulları bağımsız olmalıdır.
- Eğitimin tüm kademelerinde anadilde eğitim hakkı garanti altına alınmalıdır.
- Milli Eğitim müfredatı gözden geçirilerek toplumsal barış, birlikte yaşam ve çokkültürlülük dersleri eklenmelidir.
- Belediyelere kayyım atama uygulamaları derhal sonlandırılmalıdır. 5393 sayılı Belediye Kanunu yeniden düzenlenerek belediyelerde gençlik meclislerinin kurulması zorunlu haline getirilmeli, bu meclisler barış sürecinin yerel ayağı olmalıdır.
- Çatışma sürecinde özellikle işsizlik nedeniyle sözleşmeli er/erbaş olarak orduya katılan binlerce genç için istihdam politikaları geliştirilmelidir. Eğitim hakları gözetilmeli, psikososyal destek sağlanmalıdır.
- Silah bırakan gençler için toplumsal entegrasyon ve rehabilitasyon programları yürütülmelidir. Eğitim hakkı, okula geri dönüş, mesleki eğitim olanakları ve istihdam desteği bu sürecin temel bileşenleri olmalıdır.
- Terörle bağlantılı suçlar da dahil olmak üzere çeşitli gerekçelerle eğitimini tamamlayamamış gençler için kapsamlı bir öğrenci affı çıkarılmalıdır.
- 1) Çatışma bölgesinde büyümüş gençler, 2) Silah bırakan gençler, 3) Güvenlik güçlerinde görev yapmış gençler, 4) Cezaevinden çıkan genç siyasetçiler ve aktivistler, 5) Zorunlu göç ve yerinden edilme nedeniyle travma yaşamış gençler, 6) Çatışma nedeniyle yakınlarını kaybeden gençler için detaylı ve kapsamlı psikososyal müdahale planı oluşturulmalıdır.
- 7179 sayılı Askere Alma Kanunu gözden geçirilerek zorunlu askerlik hizmetine alternatif kamu hizmeti düzenlemesi yapılmalıdır. Gençlerin sorgulama ve kıstas şartı olmadan alternatif kamu hizmeti uygulamasından yararlanması sağlanmalıdır.
- Gençlerin yaşadığı hak ihlalleri ve yaşamını yitiren gençlerin hikayelerinin kayda geçirilmesi için gençlik odaklı bir hakikat komisyonu kurulmalıdır.

GENÇLİK ÖRGÜTLERİ FORUMU

Sonuç olarak, sayın başkan ve milletvekilleri, biz gençler, bu ülkenin geleceği değil, bugünü olduğumuzu hatırlatmak isteriz. Barış, bizim üzerimizden konuşulacak bir konu değil, bizimle kurulacak bir ortaklıktır.

Çünkü biz, barışın bir "aile fotoğrafı"na sığdırılamayacak kadar çeşitli olduğunu biliyoruz. "Aile yılı" adı altında yürütülen politikalar, gençleri birer özne değil, birer nesne olarak tanımlıyor. 2015'ten beri artarak devam eden kadın ve LGBTİ karşıtı politikaların son bulması temel taleplerimizdendir. Bugün LGBTİ'leri cezalandırmayı öngören 11.Yargı Paketi taslağıyla güne başladık. Hem 11.Yargı Paketi'ne hem de barışa el kaldıramazsınız. Genç kadınların ve LGBTİ gençlerin varlığını yok sayarak barış inşa edilemez. Barış için kimse sırasını beklememeli.

Çünkü biliyoruz ki barış, masada imzalanmaz, sokakta, okulda, günlük hayatta yaşatılır. Biz gençler olarak barışı yaşatmak istiyoruz. Biz gençler olarak toplumsal barış için sorumluluk alıyoruz.

GoFor

Gençlik Örgütleri Forumu

15 Ekim 2025